

ס פ ר

שובע שמחות

והוא חיבור נחמד ונעים יקר ונפלא. חידושים עריבים ומתוקים מתורת ודרשות והכפדים המשמח אלקים ואנשים שמו נודע בשערים. המאיר לארץ ולדרים. מאיש חי ורב פעלים כבוד מעוזינו ה"ה הרב המאוה"ג החריף ובקי בוצינא קדישא חטידא ופרישא תפארת ישראל קדוש יאמר לו כקש"ת מוה' מנחם מענדל' זצלה"ה שהיה אבד"ק סטריזוב ובסוף ימיו חזר לארץ מולדתו ותקע אהלו של תורה בק"ק טארנא ויראים ושלמים היו מסתופפים בצלו לשמוע מפה מפיק מרגליות כלול מפרד"ס להורות דרך ושביל בדרכי ה' וזכות הרב המחבר הנ"ל יעמוד לנו ויגן עלינו שלא ימיש התורה מפינו ומפי זרעינו וזרע זרעינו ויוליכינו מהרה קוממיות לארצנו אמן;

← המלכה'ר יעקב זאלי יוקל בן המנוח הטופלנ הירא
 ישעי' אשר ז"ל בהמנוח החפיד הירא הנביר ר' וואלף
 לעזער ז"ל בן המחבר זצ"ל.

פיעטרקוב

כדפוס של ר' דוד קאפעלמאן נ"י

לפ"ק

תרצ"ה

שנת

הקדמה

ונגמר בשנת ש"ובע ש"מחות ת"בוא לארץ הצבי.
יהי' לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.
כה עתירת עבדך המר והנאנח בפנעי הזמן עבד נרצה
לעבדי ה' וחושבי שמו הק' משה בן לאאמ"ו הרב הצדיק
הגאון הגדול המפורסם מו' מנחם מענדיל זצ"לה"ת:

קידושין. בו ירווה הצמאי כריח נוחות: נ"גילה
ונרננה לנותן ליעף כח. מורה דרך לרבים בסכרות
ובפילפולי' משרי'. נ"ועם אמרותיו בפרד"ס טהורו'
ומוקקו'. ח"יים וקיימים דבריו הקדושים ולעולמי
עולמים, מ"אירים פני תבל לארץ ולדרים. נשלם

בהוצאה החדשה דברי המלכה"ד

הארוויטץ מעיר פיעטקוב. בן הרה"ג החריף
המפורסם ר' אברהם ליב הורוויטץ מעיר בראד
ושם מ"כ נפטר ד' ניסן תקס"ג כהגאון רשכבה"ג
ר' יצחק הארוויטץ הנקרא ר' איציקיל המבורגער
ונח נפשו ו' אייר תקכ"ז לפ"ק:

יען כי הראשונים שיצאו לאור זה ערך תשעים
שנה ספו חמו ובעודם בכפס נבלעו והספר
הזה היא מיקרי המציאות לגדול חשיבותו הוצאתים
שנית לאור עולם והוספתי איזהו שוית מרבינו
המחבר זי"ע שהיו עד עתה ננוזים בעצם כ"ק
וקנה אותם בני היקר הרב החו"ב ויר"ש כש"ת
מו"ה דוד נתן נ"י טאת ש"ב החסיד המפורסם
המנוח יוסף לעזער ע"ה נכד המחבר התשובות
וזכות ההדפסה וצרפתי עוד מכתב שניתן לידי
מכ"ק אדמו"ר מרן הגאון הקדוש הצדיק האמיתי
רשכבה"ג משינאווי זי"ע שאסע בזה לכ"ק אדמו"ר
הה"צ הקדוש מגור זי"ע בעהמ"ח ס' שפת אמת
וזכות זקני המחבר הקדוש יגן עלינו שנושע
תשועת עולמים א"ס:

אשת זקני הר"ט וויינבערגער הצדיקת
המפורסמת חייקה ע"ה בת הרה"ג הר'
אברהם ליב ז"ל הנ"ל. זקני הר' אברהם ליב
הנ"ל הי' חתן הגאון הגביר שר וזפטר בישראל
גדול שמו וצדקתו עומדת לעד ר' זלמן פערילס.
וזמנו מקור משפחת ברז"פ. ושמה הינדא ברז"פ.
ולמעלה בקודש מרוב גאוני וקדושי עולם הלא כתוב
הדור בכל ספרי היחס ואין מחצורך להאריך:

מחזיקנא טיבותא לאמי מורתי הצנועה
והמושכלת אשת חיל מנשים באוהל
תבורך מרת רבקה תחי' לאויט"א, אשר גדלה
אותנו על ברכי התורה והיראה והיתה מסייעת
לדבר מצוה בהדפסת הספר הלן, ולמען כבודה
ולמזכרת עולם ליו"ח היו אציג פה השתלשלות
יחוסר:

אפריון נמטי לאחי הרבני הנגיד החסיד הגביר
המרוסם והנעלה וכו' כש"ת מו"ה
מרדכי הושע לעזער הנקרא ר' מאטיל ג"י.
לזכר עולם ולמזכרת נצח תחי' לדור דורים,
זונתי החשובה והצנועה אשת חיל מרת
ח' ע"ה שנפטרה ו' לחודש אייר כ"א למב"י תר"צ
לפ"ק. בת הגביר הנרבן המפורסם חסיד ויר"א
נשיא כולל ארץ ישראל בנאליציע אהוב לצדיקים
זכו' מו"ה בנימין כ"עיש שענהכערג ע"ה מ"כ
בקראקא ב' אדר שני תרע"ז תנצב"ה:

אמי היקרה תחי' היא בת הגביר המפורסם נדיב
ושוע גדול בתורה וביראה טהורה חסיד
ועניו ר' נפתלי וויינבערגער ע"ה מ"כ בדוקלא.
ט"ז כסליו תרס"ד. בן הרב הגביר המפורסם חסיד
ויר"ש הר' מענדיל וויינבערגער מ"כ בעיר
דוקלא נבשיט ביו"כ שנת תרכ"ד שמו נודע למשגב
לשם ולתפארת ר' מענדיל פלאנטשער. והתחתן
עם גדולי עולם בזמנו. בן הרב החסיד המפורסם
הר' משה וויינבערגער מ"כ בדוקלא נפטר כ'
אדר ראשון תר"ה והוא הי' ניסו של הגאון הקדוש
טהר"ן מראפשיטץ זצ"לה"ה שתייהם לוקחי כנותיו
של הרה"ג המפורסם ר' הירש גאלדהאטער.
בן הרב המופלג הר' מאיר וויינבערגער:

למזכרת נשמת נכדת המחבר זצ"ל האשה
רכה בשנים מרת רויזא אידייל ע"ה
ונשמתה עדן בתה של הצדיקת מרת רבקה ע"ה
ונשמתה עדן אשת המנוח החסיד וכו' מו"ה רפאל
יעקב זצ"ל כהנא שפירא מזניערש ובת המנוח
החסיד וכו' מוהר"ר בנימין זאב זצ"ל לעזער
מטארני בנו של המחבר שובע שמחות זצ"ל ועודנה
באבה נקטפה בימי עלומי' בלי זש"ק והיה זאת
לה למזכרת וכמאמר הנביא ושם טוב מבנים ומבנות
זכו' (ישעי' ג"ז פסוק ה):

א"ן אשת הר"ג וויינבערגער הצדיקת המפורסמת
מרת כ"ילא כריינדיל ע"ה מ"כ בעיר קראקא.
י"ב שבת תרנ"ב והיא היתה בת הרב הגביר החסיד

ועל הטוב יזכר שמם של ש"ב הרבנים הנגידים
החסידים ומפורסמים יראי ד' וכו' כבוד
שמם הר' אליעזר דוד לעזער ג"י והר' זאב
וואלף וועקסלער ג"י ד' יאריך ימיהם ושנותיהם

שובע

שאלות ותשובות

שמחות

סא

גמורה דמדן החלמוד גם בפעם א' לא תלין למכשול ולשונוג וק"ל ועיין ביש"ש שם שכ' על מהר"י צריזבורק דאדם גדול ה' ולריך לישב דבריו כן ואם הראשונים כו' אנו כחמורים כו' וח"ו להקל ולנפות מדבריהם עוד ימין ושמאל ויאבד כו' ואלף כיולא צו ואל יאבד אות א' מהטורה כו' :

(יא) דגם דעת הש"ע (ס"ט ס"ה) ובש"ך (ס"י א') וברמ"א (ס"י קי"ט ס"ה) דבשל עלמו אינו נאמן

אם לא שהיא בחזקת כשרות פ"ש וכיון דבקהלתו נוטלין מן הכשירה ולא מן הפריפות הוא כמו בשל עלמו וילריך שיהי' מוחזק בכשרות ובלא"ה נחמבטו האחרונים בדבר ליטול מן הכשירות ולא מן הפריפות פ"ש וא"כ בנ"ד בלי פקפוק השוחט הזה פסול לגמרי ושחיתתו אסורה בלירוף כל הטעמים הנ"ל וראוי לאסור הכלים אשר יהי' נחלאו משחמשים בשחיתתו מכאן ולהבא :

העתקה אות באות מבי"ק של הגה"ק משינאווי זצ"ל

ב"ה יום ד' תצוה תרנ"ז לפ"ק.

שו"ר לאהו' ידידי ש"צ האברך המופלג הנגיד ומפורסם מו"ה יעקב אלי' יוקל ג"י.

לאשר שקדו חו"ל על תקנה עגונות נחתי אל לבי לכמוך לך עלה לפי דעתי שמוכל לעזור לאחותך היינו שחטע להרצ הלדיק המפורסם מק' גור י"ו והשאל אותו הלא מהש"ע א"ע נראה שהרמ"א מסכים לדעת הרא"ש דאם הבעל בחולי נכפה ר"ל כופין אותו לגרש דהפוסקים כתבו דבכל מקום שיש צ' דיעות והש"ע הכי' או הרמ"א הביא דעה ראשונה בסתם והשני' בשם י"א דעתו לפסוק כדיעה ראשונה ואם הביא שני' הדיעות בשם י"א דעתו לפסוק כדיעה השני' וכאן הביא הרמ"א ז"ל דעת שניהם בשם י"א ודעת הרא"ש דכופין הביא באחרונה הרי דפוסק כהרא"ש וגם הכ"ש חסיים כהרא"ש דאפי' הנאי לא מהני ואם א"א לכופו בדיני ישראל שצטוה"ר אין יד ישראל תקיפה נחיר לה לקבול עליו בערכאות כי יכולה לברר ע"י דאקטורים שסגנה לפני' לדור עמו ואם הערכאות

לא ירלו לכופו עכ"פ יפסקו דלריך לשלם לה דמי מוזנות בכל שבע סך גדול כי בכה"ג שהיא נולדה בעשירות יכולים לפסוק עשרים ר"כ לשבע כאשר ידעתי במדינה זו שפסקו סך רב ועי"ז יתראה לגרש ובאופן זה יהי' טוב יותר ויהי' שפיר אפילו לדעת הסוברה שאין כופין בכה"ג מודים דהנע כשר כיון שהכפי' רק על הממון וכיון שרולה להליל עלמו מממון נותן גט ודבר זה הובא בפוסקים (יעוין בא"ע ס"י קל"ד) שרק לכתחילה טוב לחוש וכאן כדיעבד דמי לכן לדעתי כי הרה"ל הנ"ל יגיד לבצל האשה ואביו שיסכימו ליתן גט ברצון כי אם לא תעשה כ"ל ולפ"ד כי מיני ומימי' תסתיים מילתא דנא להתיר העלובה זאת מכבלי הצינון שהבעל מעגן אותה שלא כד"ת ויודע שלא תדור עמו בשום אופן רק לנערה קא מכיון ומלוה גדולה להליל עשוק מיד עושקו כי לא ידעה מהמום והוא הטעה אותה ועתה כי א"א לה לדור עמו אם ה' רולה לעשות כד"ת לריך לגרשה מזה עלינו לעזור לה כפי האפשר עפ"י תורתנו הקדושה :
דברי המלפה לבש"ע במהרה בכל מילי דמטיב בחוק כ"י.
הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם.

ספר

דברי יחזקאל

הדושים ופירושים על התורה ומועדים, ש"ס וש"ע וגם שו"ת
 מכ"ק אדמו"ר הרב הגאון הקדוש צדיק יסוד עולם, המפורסם
 בכל קצווי ארץ בתורתו ועבודתו בקדושה ובטהרה, רבן של כל
 בני הגולה, כבוד קדושת שמו תפארתו
 מרן יחזקאל שרגא הלברשטאם זצוקלה"ה
 אבד"ק שינאווא יצ"ו זי"ע ועכ"ל.

הוצאה חדשה ע"י
 אגודת הסידרי שינאווא.
 שנת תש"ו לפ"ק.

Published by
 Agudas Chassidei Shinawa,
 272 West 86th Street, New York 24, N. Y.

שרגא פבלישינג
 ברוקלין, נ. י.

בשמארת
 עושר
 וכבוד

אורח
 ימים
 כימינה

אחד מנשיאי ושרי כנסת ישראל שבדור האחרון ה' הרב הקדוש מרן ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם זי"ע ועכ"ל אבד"ק שינאווא. בשמש צדקתו האיר ליהדות המזרח והשפיע לדורו בזיו הדרו. מלאך ה' צבאות ה' בהתאם למה שדרש (בפ' מסות) כפי' הגמ' מו"ק י"ז ע"א, אם הרב דומה למלאך ה' צבאות, מלאך היינו שליח העושה רצון שולחו ואינו עושה כלום מדעתו, אם הרב הוא שליח הבוית"ש ואינו סבין לעצמו ד"ת מקודם אלא אומר רק מה שנשלח לו מן השמים ומכוין באמירתו לכבוד הש"י לבד ולא לכבוד עצמו, אזי תורה יבקשו מפניו. גאה דרש וגאה קיים. בהקדמתם להוצאה הראשונה מעידין בניו הגדולים זי"ע שלא הגיד ד"ת כי אם את אשר נשלח לו מהש"מ, בלתי לה' לבדו. רכבות נקטמו מגדולתו ותמימות אישיותו, תורה בקשו מפיו, והוא הלהיב את נשמת שומעיו לתורה ויר"ש. ספר זה הוא קובץ דבריו שיצאו מפיו בלחבת אש דת והלפס מקום חשוב בין ספרי הקדוש.

כידוע, לא נכתבו המאמרים ע"י המחבר עצמו, אלא המו"ל הראשון כתבם ממה שהי' גרסם בזכרונו או ממה ששמע מפיו אחרים. משום כך נמצאים לפעמים (ג) דברים שיש בהם משום אי דיקנות או שיבושים בנדקדוק (ד). הוצאה חדשה זאת נעשה מתוך צילום, בהופעה כזו הספר נדפס כמו שהוא במהדורה הקודמת, ואי אפשר לתקן שגיאות ומעיות הדפוס אשר במהדורות הראשונות. להוצאה זו מצורפת תשובה שכתב הה"ק המחבר זי"ע להרב ר' יעקב אלי' לעזער זצ"ל.

בהזדמנות זו זכור אזכור את יו"ח המחבר הקדוש שנפגחו ע"י הגרמנים, הרוצחים העריצים ועוזריהם הטמאים משאר אומות השפלות. רבים הם החללים שהפיל האויב במשפחתו העדינה. ואלה שמות בניו הגדולים לנו בכירור שמתו מות קדושים. חמותי הרבנית הצדיקת רעכל בת ר' אברהם אבא זצ"ל. בנה הרב הירוש' ר' יהואל מיכל בן ר' דוד זצ"ל, אשתו הצנועה כילה בת ר' שלמה וכניהם הנחמדים שלמה וליפטשי זצ"ל. לזכר עולם תהי' גימתי הצ' המושלמת היגדה מירל בת ר' דוד זצ"ל שנהרגה ביום כ"ד אדר ב' שנת תש"ג, כאשר לא רצתה להפרד מעל ילד שעשועה, בנה יחידה משה, שהצטיין ביר"ש וחכמה והוא רק בן עשן שנים בעלות עליו הכורת. לזכר גם הבחור אברהם אבא בן ר' דוד זצ"ל.

ינקום ה' דם כל אחבנ"י היקרים שנשפך כמים, וישפוך חמתו על הגוים שעשו נבלה כזו בישראל. אין לנו מנחם ואי אפשר להתנחם כי גדול כים שברנו. ובכל זאת, נזירה היא מלפניו שנחיי'. קשה, אבל גדול ונעלה הוא החוב שהוטל עלינו, להמשיך את חיינו. הת"ק בעל ספר זה פי' נעביר להון כחרין במלין יקדין, שדוקא במלין יקדין, בדברים הנעשים בקישוי ובכבודות, בהם אנו קושרים כחרים להקב"ה. עלינו, הנוגמרים מהשרפה אשר שרף ה', העמיסה ההשגחה את האחריות לתקומתה ועתידה של האומה הישראלית. חפקיד זה נקיים בעזה", עם כל היותנו גרצחים ונרדפים, אם כי רכה היא המכוכה בקרב מחגנו, אעפ"כ ובכל זאת לא נחדל מלקרא עם הקדושים ועל הקדושים הנאהבים, יתגדל ויתקדש שמה רבא.

→ **אחרון בלאאמו"ר הנה"ק מהר"י זצוקללה"ה ירוחם**
וחתן הנה"ק מהר"ד הלברשטאם זצוקללה"ה,
בן בנו של המחבר הקדוש זצוקללה"ה.

יום ג' לס' זאת תורת העולה,
ס"ז אדר שני, שנת חמשת אלפים
ושבע מאות ושש.

(ג) נציון פה ס"ש כפ' מקץ, והנה מן היאור עולות שבע פרות וגו', ולכאן ק' דהא פרות הן בהמות טהורות, ופרעה ה' מסטרא דרע, למה חלם לו מסטרא דטוב. ואמר מתי"ז הנה"ק מ"ה משה סייטעלבוים זלה"ה אב"ד אהעל, ליישב עפ"י דא"י בבושנת דכלים פו"ו מ"ז כל שבים טהור חרץ מבלב המים מפני שהוא בורה ליבשה, וכתוב כאן מן היאור עולות שבע פרות, שעלה היאור, נמצא שהחלום ה' מבהמות טהורות, עכ"ל.
ושמעתי מפי כ"ק אאמו"ר הנאון ושכבתי"ג שר' התורה והיראה מרן ר' חיים יצחק זצוקללה"ה אב"ד ק' אלטשטאדט שהתקם ע"ו, הא אין דמיון לשם, דהתם בעושה כלי מעור בריות שבים איירי, ויש לנו מיעוט מאן בנד או עור או שני דפלים הנעשים מעצמות בהמות וחיות ודגים שבים אינם מקבלים טומאה, ושבויבשה מקבלין טומאה. ואין זה חלוי באכילה כלל, דהלא נפ' בל"ג מעצמות פרה מקבל טומאה.
ופנים כ"ל אאמו"ר הנה"ק זי"ע ואמר, שבוראי הביא המחבר הקדוש זי"ע ראי' מע"ז ל"ט ע"א אפר אבני האו חמרא דימא שרי, תורא דימא אסור, וסימנך טמא טהור, טהור טמא. והכותב מעה והביא ראי' ממשנה דכלים.
(ד) מדרד כלל לא נשמרו חוקי הרשקוס בספרים כאלה, אלא נכתבם ונקראים הם כמו שהורגל בפיו העולם, ואפ"י בש"ס לא נהיו זהירים גדיב, על כנה"ג (ל' חיים כנבשלת) אח"ע ס"ו ס"ו סעיה מ"ז פיה"מ להרמב"ם ריש פ"א דתורומות, שסמ"ק כתובות ס"ה ע"א ד"ה שתתן בנין איאל פ"י האויג ד"ה וטאה, ועוד.

ס פ ר

דברי יחזקאל

על התורה ומועדים

מקראות ואגדות וענינים שונים. יקרים מפז ופנינים. יראת ה' מלאים זיו ומפיקים. מתוקים מדבש ונופת צופים: אמרות טהורות. לבאר כל חמורות. בפנים מסבירות. עינים מאירות. בכתב יד קדשו חרות. על הגליונות המדרש. תנ"א משניות. ש"ס. רש"ע ושאר ספרים ואיה שר"ת הנמצאים למשמרת. מכ"ק אבינו אדומ"ר הרב הגאון הקדוש צדיק יסוד עולם המפורסם בכל קצוי ארץ בתורה בעבודה בקדושה ובטהרה. רשכבה"ג.

מוה"ר יחזקאל שרגא הלברשטאם זל"ה

אב"ד בכמה ק"ק ומ"כ בק"ק שינאורא יצ"ו זי"ע ועכ"י.

נדפס לראשונה בשנת תרס"א בעיר פאדגורזע אצל קראקא
ואח"כ נדפס עוד שש פעמים בכמה ארצות
ועתה יו"ל בהוצאה שמינית
עם הוספה חשובה

ס פ ר

דברי יחזקאל החדש

מכיל בקרבו אמרות טהורות. הנהגות ישרות. בדרכי החסידות
ודבר ה' זו הלכה. להעמיד הדת על תילה. ואשר השיב להדופקים בתשובה.
מהגה"ק שר התורה והחסידות מרן משינאורא זי"ע"א וצוקללה"ה
לוקט מספרן של צדיקים מאורי אור רבות"ק גדולי תלמידיו ומכתי"ק.

יו"ל על ידי נכד המחבר
יחזקאל שרגא פרנקל

ההפצה בידי "ספריית" חיים גימלר ת"א. רחוב ביל"ז 4

שנת תשט"ז לפ"ק

דברי יחזקאל החדש

נב

מכתב בענין עגונה

ב"ה יום ב' כח סיון תרנ"ג לפ"ק

שו"ר לכבוד אהו' ידידי הרב המאה"ג החריף ובקי צנא מלא ספרא כש"ת מוה"ר שלמה נ"י האב"ד ד"ק בראילא יצ"ו.

י"ד) יקרת מכתבו הגיעני שביקש לצרף דעתי בהיתר העגונה שהיתה אשת ר' ליב בר' אשר בטאלטשא והנה לאשר רבים טרדותי אשר א"א להשיב פניהם ריקם אין ביכולתי לירד לעומקא של הלכה כי שמעתתא בעי צליתא ולא טרדוּתא אבל ב"ה כי ברכני בבנים וב"ב לומדי תורה לאמתה של הלכה נתתי להם דברי ההיתר של כ"ת ואמרו כי דברי כ"ת כנים ואמיתים להלכה למעשה ועתה אחרי דבריהם גם אנכי קריתי כל דברי מכתב כ"ת וגם בעיני ישרו הדברים ומה שכתב כ"ת לדמות את המפתחות של הק"ק לדברי הנו"ב בצעטיל של מזכרת חובות אני אומר שהוא בדרך זו ואצ"ל זו כי אין קפידא בעולם לשאול לחבירו יותר ממפתח של התיבה שלו ובוודאי אין שום חשש שאלה בחפץ כזה ולדעתינו יכול כ"ת להתיר העגונה בלי שום פקפוק והי' שלום לו ולתורתו כנפש ידו הדו"שת ומצפה לב"ט בתוך כל ישראל.

הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

(אהל קדושים)

עוד בענין הנ"ל

ב"ה יום ד' תצה תרנ"ו לפ"ק

שו"ר לאהו' ידידי ש"ב האברך המופלג הנגיד ומפורסם מו"ה יעקב אלי' יוקל נ"י.

טו) לאשר שקדו חז"ל על תקנת עגונות נתתי אל לבי לכתוב לך עצה לפי דעתי שתוכל לעזור לאחותך היינו שתסע להרב הצדיק המפורסם מק' גור יצ"ו ותשאל אותו הלא מהש"ע א"ע נראה שהרמ"א מסכים לדעת הראש דאם הבעל בחולי נכפה ר"ל כופין אותו לגרש דהפוסקים כתבו דבכל מקום שיש ב' דעות והש"ע הב"י או הרמ"א הביא דעה ראשונה בסתם והשני' בשם י"א דעתו לפסוק בדעה ראשונה ואם הביא שני הדעות בשם י"א דעתו לפסוק כדעה השני' וכאן הביא הרמ"א ז"ל דעת שניהם בשם י"א שהוא כדעת הראש"ש דכופין הביא באחרונה הרי דפוסק כהראש"ש וגם הב"ש מסיים כהראש"ש דאפילו תנאי לא מהני ואם א"א לכופו בדיניו ישראל שבעוה"ר אין יד ישראל תקיפה גתיר לה לקבול עליו בערכאות כי יכולה לברר ע"י דאקטורים שסכנה לפני' לדור עמו ואם הערכאות לא ירצו לכופו עכ"פ יפסקו דצריך לשלם לה דמי מזונות בכל שבוע סך גדול כי בכה"ג שהיא גדולה בעשירות יכולים לפסוק עשרים ר"כ לשבוע כאשר ידעתי במדינה זו שפסקו סך רב. ועי"ז יתרצה לגרשה ובאופן זה יהי' טוב יותר ויהי' שפיר אפי' לדעה

המזכרת שאין כופין בכה"ג מודים דהגט כשר כיון שהכפי' רק על הממון וכיון שרוצה להציל עצמו מממון יתן גט ודבר זה הובא בפוסקים* לכן לדעתי כי הרה"צ הג"ל יגיד לבעל האשה ואביו שיסכימו ליתן גט ברצון כי אם לא תעשה כנ"ל ולפ"ד כי מינ' ומינ' תסתיים מילתא דנא להתיר העלובה זאת מכבלי העיגון שהבעל מעגן אותה שלא כד"ת ויודע שלא תדור עמו בשום אופן רק לצערה קא מיכוון ומצוה גדולה להציל עשוק מיד עושקו כי לא ידעה מהמום והוא הטעה אותה ועתה כי א"א לה לדור עמה אם הי' רוצה לעשות כד"ת צריך לגרשה מצוה עלינו לעזור לה כפי האפשר עפ"י תורתנו הקדושה דברי המצפה לב"ט במהרה בכל מילי דמטיב בתוך כ"י.

הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

תשובה בדבר קמח רחיים הדאמף למצות

נעתק מגוף כ"ק אשר נמצא באמתחת הכתבים של מו"ה הגאון שליט"א
(ה"ה הרב הגאון ר' אליעזר דייטש אב"ד באניהאד)
ב"ה יום ג' ניסן תרמ"ה לפ"ק
שו"ר לכבוד הרב המאה"ג התריף ובקי כש"ת מו"ה אליעזר ג"י אבד"ק
האנשעוויץ יצ"ו.

טו) היום ראיתי מכתבו שנכתב ביום ב' ויקהל והמכתב הקודם לזה לא ראיתי כלל, והמכתב מיום ב' ויקהל ג"כ לא ראיתי בלתי היום ולא ירע בעיניו על מניעת תשובתי עד היום כי מן השמים עכבונ' ועתה הנה אם הי' הזמן גורם שלא לאכול מצות של דאמף מעהל בוודאי הי' טוב כי ידעתי מאחי הרה"צ אב"ד דק' קשאנוב יצ"ו שהוא הכשיר פעם אחת רחיים של דאמף אמר כי יש ענינים בהכשר זה שנעלם מכמה אנשים והוא נחוץ מאד לידע כי חשש גדול בדבר ע"כ לכתחילה בוודאי הטוב עשה כ"ת שרצה שינהגו בעירו כמקדם וגם פה הוכשר רחיים של מים סמוך לעיר ואין שום מביא קמח אחר, אך עתה כי כמה אנשים כבר אפו דאמף מעהל ואומרים כי הם סומכים על הרב שהכשיר א"צ כ"ת להתקוטט עמם רק יאמר להם דעתו ובעל נפש יחוש לעצמו וגדול השלום והוא דבר שכמה וכמה עירות גדולות אוכלים אותו בפסח לא ניחא למרייהו דנימא ח"ו שאינו כשר רק בעל נפש בוודאי ראוי לאכול מצה בלי שום פקפוק.

ואודות שכתב כ"ת מטעם מנהג, לענ"ד אין זה כמו מנהג שנוהג אדם בעצמו, כי מניעת הדאמף מעהל הי' כי לא הי' בעירם, ולא מטעם קבלה על עצמם שלא לאכול, ובוודאי אם הי' איש משם בחוה"מ באיזה עיר אחרת הי' אוכל עמם, וגם הלא הכל עושים מסירת מודעה בער"ה.
ואודות שכר סירסרות איז העת גורם לכתוב רק בס' מאמר קדושין הביא

(*) יעוין בא"ע סי' קל"ד שרק לכתחילה יש לחוש וכאן כדעבד דמי.
(דברי יחזקאל, הוצאת הרב ירוחם, ניו יורק תש"ו, בסופו)

ספר

דברי יחזקאל על התורה ומועדים

מקראות ואגדות וענינים שונים. יקרים מפז ומפנינים. יראת ה' מלאים זיו ומפיקים. מתוקים מדבש ונופת צופים:

אמרות טהורות. לבאר כל חמורות. בפנים מסבירות. עינים מאירות. בכתב יד קדשו חרות. על הגליונות המדרש, תנד"א, משניות, ש"ס, וש"ע, ושאר ספרים ואיזה שו"ת הנמצאים למשמרת.

מכ"ק אבינו אדומו"ר הרב הגאון הקדוש צדיק יסוד עולם המפורסם בכל קצוי ארץ בתורה בעבודה בקדושה ובטהרה, רשכה"ג. מוהר"ר יחזקאל שרגא הלברשטאם וללה"ה אב"ד בכמה ק"ק ומ"כ בק"ק שינאווא יצ"ו זי"ע ועכ"י

נדפס לראשונה בשנת תרס"א בעיר פאדגורזע אצל קראקא ואח"כ נדפס עוד כמה פעמים

ועתה יצא לאור עם הוספות חדשות

דברי יחזקאל החדש

מהדורה עשירית בארצה"ק

אמרות טהורות, הנהגות ישרות, בדרכי החסידות ודבר ה' זו הלכה לוקטו מספרי צדיקים מאורי אור רבוה"ק גדולי תלמידיו

המלקט העורך והמוציא לאור

→ יחזקאל שרגא פרנקל

נכד המחבר

רמת גן

שנת המאה לפטירת רבינו תשנ"ט לפ"ק

דברי שאלות ותשובות יחזקאל ריג

בערכאות כי יכולה לברר על ידי דאקטורים שסכנה לפנייה לדור עמו ואם הערכאות לא ירצו לכופו על כל פנים יפסקו דצריך לשלם לה דמי מזונות בכל שבוע סך גדול כי בכהאי גוונא שהיא גדולה בעשירות יכולים לפסוק עשרים רובל כסף לשבוע כאשר ידעתי במדינה זו שפסקו סך רב. ועי"ז יתרצה לגרשה ובאופן זה יהיה טוב יותר ויהיה שפיר אפילו לדעה הסוברת שאין כופין בכהאי גוונא מודים דהגט כשר כיון שהכפיה רק על הממון וכיון שרוצה להציל עצמו מממון יתן גט ודבר זה הובא בפוסקים.

לכן לדעתי כי הרה"צ הנ"ל יגיד לבעל האשה ואביו שיסכימו ליתן גט ברצון כי אם לא תעשה כנ"ל ולפ"ד כי מיניה ומיניה תסתיים מילתא דנא להתיר העלובה זאת מכבלי העיגון שהבעל מעגן אותה שלא כדין תורה ויודע שלא תדור עמו בשום אופן רק לצערה קא מיכוון ומצוה גדולה להציל עשוק מיד עושקו כי לא ידעה מהמום והוא הטעה אותה ועתה כי אי אפשר לה לדור עמה, אם היה רוצה לעשות כדין תורה צריך לגרשה מצוה עלינו לעזור לה כפי האפשר עפ"י תורתנו הקדושה*.)

דברי המצפה לבשורות טובות במהרה בכל מילי דמטיב בתוך כ"י.
הק' יחזקאל שרגא הלברשטאם

איסור גברא בגרושה קדים וא"כ האין מצי לחול לר"ש איסור אלמנה לכן כיון דאמרינן דאלמנה גבי כה"ג לחלק ממילא מוכח דהאיסור ג"כ עליה ע"כ לא צריך קרא לר"ש דאשה ג"כ מוזהרת דהא ממילא מוכח ודוק היטב:

סימן מ

ב"ה יום ד' תצוה תרנ"ז לפ"ק
שלום וישע רב לאהובי ידידי ש"ב
האברך המופלג הנגיד ומפורסם
מו"ה יעקב אלי' יוקל נ"י.

לאשר שקדו חז"ל על תקנת עגונות נתתי אל לבי לכתוב לך עצה לפי דעתי שתוכל לעזור לאחותך היינו שתסע להרב הצדיק המפורסם מק' גור יצ"ו ותשאל אותו הלא מהשו"ע א"ע נראה שהרמ"א מסכים לדעת הרא"ש דאם הבעל בחולי נכפה ר"ל כופין אותו לגרש דהפוסקים כתבו דבכל מקום שיש ב' דעות והשו"ע הב"י או הרמ"א הביא דעה ראשונה בסתם, והשניה בשם י"א דעתו לפסוק כדעה הראשונה ואם הביא שני הדעות בשם י"א דעתו לפסוק כדעה השניה וכאן הביא הרמ"א ז"ל דעת שניהם בשם י"א שהוא כדעת הרא"ש דכופין הביא באחרונה הרי דפוסק כהרא"ש וגם הב"ש מסיים כהרא"ש דאפילו תנאי לא מהני ואם אי אפשר לכופו בדייני ישראל שבעוה"ר אין יד ישראל תקיפה נתיר לה לקבול עליו

* ב"דברי יחזקאל" מהדורת הרב ירוחם (ניו יורק תש"ו) העיר ע"ז: יעוין בא"ע סימן קל"ד →

אסיים ואומר שלום כדברי נכדו המצפה
לשמוע כ"ט.

הק' משה הלברשטאם

סימן מא

ב"ה ה' בלק פ"ק בארדיאב

כבוד זקני ה"ה הרב הצדיק הגאון
הגדול הקדוש המפורסם וכו'
האבדק"ק סיגעט יצ"ו.

הנה בא לידי מכתב זה עפ"י האדרעס
ומוכן שגם אלי כתב נכדו הוא ב"א
הרב נ"י ונתחלף המכתב לפני כותב
האדרעסין והנני משיב כפי מיעוט ידיעתי
הנה דעת לנכון ניקל כי עיקר כוונת
רבותינו בעלי התקנה היה משום דררא
באסורא להפריש בני ישראל מכל דבר
ערוה ורצו שלא יהיה נשואין בלי דעת
הרב שבעיד למען כשיבואו אליו לשלם
תשלומי רח"ש ישאל אם הכל כדת ודין
כאשר שמעתי שבימינו היה מעשה שרצה
א' לישא א' דודו ובהלכו לשלם רח"ש
נודע הדבר וכן על להבא הוא מזהיר
בדבר הקידושין ובדבר הנקיים ומי יהיה
המסדר קידושין ושיזהיר המסדר על דינא
בועל ב"מ ופורש ואם הוא חופת נדה
הוא מודיע להחתן קודם הקידושין שיהיה
קידושיו קידושין אליבא דכ"ע כידוע דעת
הרמב"ם ז"ל, ועל כן תקנו תשלומין להרב
וממילא עשו שיהיה מזה סיפוק גם להחזן

אחר בשורת החיים והשלום באתי
להודיעני אודות תקנת והמנהג של
תשלומי הרח"ש אם הכלה נשאת במקום
החתן אם מגיע להרב של מקום הכלה
חצי רח"ש ואם יש חילק בין שהכלה
נשאת במקום החתן או חוזרת לדור
במקומה עם בעלה גם אם לא שילמו
קודם החתונה אם יוכל הרב שבמקום
הכלה לתבוע את בעלה החתן, וממי יתבע
אם מהחתן בעצמו או באבי החתן אשר
הדרך הוא שהוא משלם עבור בנו, את
הכל נחוץ לי לדעת כי אין אתי ספרים
המדברים מתקנות הללו גם המנהג האיך
הוא

ואבקש להשיבני במוקדם והתשובה יכתב
בעלה הזאת עם השאלה ובזה

שרק לכתחילה יש לחוש וכאן כדיעבד דמי. והעיר ע"ז חותני הגאון רבי יהושע מנחם ארנברג
זצ"ל בעמ"ח שו"ת "דבר יהושע": לא על זה נתכוון רבינו הק' משינאווא דהתם מיירי בקבל
עליו קנסות וזה מחמירין לכתחילה, אבל כאן כתב רבינו שיכפו אותו שיתן מזונות דמי שבוע
סך גדול כפי מה שמגיע לה, מאחר שהיא גדולה בעשירות, דבכהאי גוונא לכו"ע ל"ה גט
באושה, כמבואר בתשובת תשב"ץ שהביא הב"י שם, ועי' בפתחי תשובה שם ס"ק ט'. לפיכך
אף לכתחילה יכולין לעשות כן ומ"ש וד"ז הובא בפוסקים כוונתו להתשב"ץ הנ"ל שהובא בב"י,
ופת"ש. ומה שלא הזכר בשו"ע, משום דמייתא בשו"ע מלתא דקנסות שנחלקו בו הפוסקים
שוב אין צריך להביא מילתא דפשיטא ודו"ק. המו"ל.